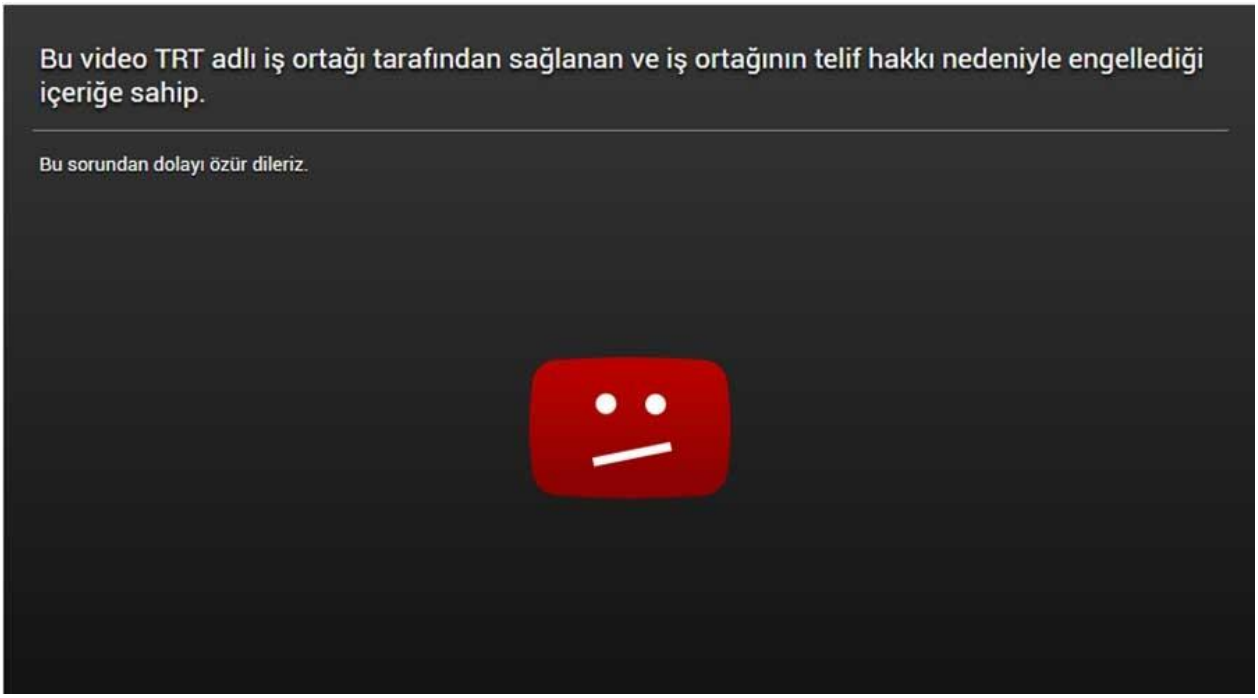

YouTube CMS
(İçerik Yönetim Sistemi / Content ID)
İle
Sansür ve Kapatma
(TRT üzerinden 'telif' bahanesi ile online sansür)

Hazırlayan
Uluslararsı Gazeteciler Derneği
International Journalists Association e.V.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM | 3

GİRİŞ | 4

YOUTUBE CMS (İÇERİK YÖNETİM SİSTEMİ) İLE SANSÜR VE KAPATMA:

TANIM VE KULLANIM AMACI | 5

SİSTEMİN AMAÇ DIŞI KULLANIMI VE YOUTUBE POLİTİKALARI|6

TRT (TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU) CMS YETKİSİ ÜZERİNDEN ULUSLARARASI SANSÜR VE ÖRNEKLERİ| 6

SONUÇ | 10

TAKDİM

Sosyal medya, demokratik ve yeni bir kamusal alan olarak algılanan yapısı ile geleneksel iletişim düzenini baştan sona değiştirdi. Sansürsüzlük ve özgürlük alanındaki vaatleri ile öne çıkan sosyal medya etkinlik oranına bağlı olarak şimdi başka bir tartışmanın merkezinde yer almakta. Çoğulcu, özgürlükçü ve eşitlikçi bir alan olma potansiyeli sansür uygulamaları ile büyük bir tehlike ile karşı karşıya. Özellikle devletlerin ilk başlarda güvenlik endişeleri ile başlayan sansür talepleri şimdilerde hedef değiştirerek, bu mecralardaki eleştirel yayıncılık yapanların varlığını tehdit etmeye başladı. Yeni medya düzeni, kendisinden önceki medyaya benzemeye başlayarak, baskılar karşısında sansür uygulamalarına yol vermekte.

Bu raporda; Türkiye'de Erdoğan rejimin medyayı kontrol altına alma ve propaganda aracına dönüştürme politikasının bir parçası olarak, Youtube üzerinden yaptığı sansür ve kapatma girişimlerine dikkat çekmek istiyoruz. Youtube ürettiği içerik ile Türkiye'deki hukuk dışı uygulamalara, baskı ve şiddete dikkat çeken mecraların telif bahanesi ile sansürlenmeye ve kapatılmaya çalışılması sistematik bir hal aldı. Bunu en çarpıcı örneklerinden biri; derneğimiz çatısı altında yayın yapan sürgündeki gazetecilerin kurduğu Boldmedya'nın yaşadıkları.[1] Bir devlet kanalı olan TRT'nin, kendisine verilen telif hakkı ile ilgili kontrol yetkisini, amacı dışında kullanması hem uluslararası bir sansür hem de yeni medya hukuku için yıkım oldu. Yeni medya düzenindeki açıkların, suiistimal edilerek hukuk ve demokratik değerlerin yok sayılmasına izin verilmesi bu raporda anlatacağımız örneklerde de görüleceği gibi; baskıcı siyasal iktidarların, sosyal medyayı dize getirmesine sebep olacaktır.

[1] https://www.boldmedya.com/2021/01/01/bitmedi-youtube-turkiye-ofisi-recep-tayyip-erdogan-ile-calisiyor/

GİRİŞ

İnternet trafiği analiz portalı Alexa'nın verilerine göre; video paylaşım platformu Youtube, dünya genelinde en fazla ziyaret edilen siteler sıralamasında Google'ın ardından ikinci sırada yer alıyor.[2] İzleyici sayısı, içerik üretim miktarı gibi pek çok başlık ele alındığında Youtube, video iletişim ortamının en önemli aktörü. İnternet ortamında marka iş birlikleri için yeni bir alan oluşturan Youtube, içerik üreticileri ve kanal toplulukları ile ilk sıradaki buluşma noktası. Bu nedenle, pek çok gazeteci, yayıncı ve medya kurumu içeriklerini bu platform aracılığı ile paylaşıyor.

Boldmedya, o kanallardan biri. 2018 yılında Türkiye'den çıkmak zorunda bırakılmış sürgün gazetecilerin girişimi ile kuruldu. Gündemdeki konuları ele alarak, özgün videolar üretildi. Kısa sürede, hem abone hem de içerik sayısını artıran kanal, Türkiye'deki Erdoğan rejiminin hukuk dışı uygulamalarını, kaçırılan insanları, çıplak arama skandalını, gözaltında işkence olaylarını, yolsuzluk belgelerini ortaya çıkardı. 250 bin abone sayısına ulaşan ve videoları milyonlarca izlenen kanal deneyimli bir editoryal kadro tarafından yönetiliyor.

Almanya'dan içerik üreten Boldmedya Aralık 2020'de hiç beklenmeyen bir şekilde sansür girişimi ile karşı karşıya kaldı. Türkiye devlet televizyonu TRT, birçok başka Youtube kanalına yaptığı gibi Boldmedya kanalının da onlarca videosu hakkında YouTube iş ortaklarına sunulan Content-ID sistemi üzerinden "telif ihtarı" göndererek videoları sildirtti. Youtube sisteminin gereği olarak da 3 ihtar limiti aşıldığı için TRT'nin yaptığı bu suistimal neticesinde "telif ihlali" gerekçesiyle Bold Medya Youtube kanalı kapanmış oldu. Türkiye kanunlarına göre; özerk, yani bağımsız ve tarafsız olması gereken TRT medya uzamanlarına göre hükmetin propaganda aracına dönüştü. TRT iktidarın kendi propagandasını istediği gibi yapabildiği bir mecra olmasının yanı sıra son olarak uluslararası bir sansür ve kapatmanın aracı haline geldi.

Youtube'un verdiği yetkiyi amacı dışında kullanan TRT'nin, Boldmedya'ya önce sansür ardından kapatma girişiminde bulunması yeni medya düzeni, basın özgürlüğü, hukuk ve demokrasi kavramları açısından önemli tehlikeler içeriyor. Bu raporda, Youtube'nin CMS sistemini, bunun sansür amaçlı kullanımı ve sonuçlarını örnekleri ile anlatacağız. Ayırca anti-demokratik rejimlerin, uluslararası iletişim platformlarını baskı, tehdit, hukuki boşlukları kullanarak kontrol altına alma girşimlerini aktaracağız.

[2] https://www.alexa.com/topsites

YOUTUBE CMS (İÇERİK YÖNETİM SİSTEMİ) İLE SANSÜR VE KAPATMA

TANIM VE KULLANIM AMACI

YouTube platformunun, içerik yönetim sistemindeki en önemli kavramlardan bir Contet ID'dir. Telif hakkı sahipleri, YouTube'daki içeriklerini tanımlamak ve yönetmek için Content ID adlı sistemi kullanır. YouTube'a yüklenen videolar taranarak içerik sahiplerinin gönderdiği dosyaları barındıran bir veritabanı ile karşılaştırılır. Telif hakkı sahipleri, YouTube'daki bir videoda yer alan içerikler sahibi oldukları bir çalışmayla eşleştiğinde video bir Content ID hak talebi alır. Content ID; YouTube'un, büyük içerik üreticilerine (TV Kanalı, Büyük Medya Şirketleri, Yapım Şirketleri vb...) kendi içeriklerine YouTube üzerinde koruması ve gelir elde etmesi için verdiği bir yetki. Bu sistem ile yetki sahipleri kendilerine ait olduğunu iddia ettikleri içerikleri, ister otomatik ister manuel bir içimde engelleyebilir, tamamıyla silebilir veya o videodan kazanılan parayı kendisine yönlendirebilir.

Content ID yetkisi ile bir video engellenir veya kaldırılırsa, bu duruma muhatap olan kanalın elinde pek seçenek bulunmuyor. İtirazını, YouTube üzerinden, Content ID uygulayan kuruluşa yapıyor. O kuruluş, ısrar ederse video yayından kaldırılıyor veya kanal kapatılıyor. Sonrasında ise henüz sonuçlanmış örneğine pek rastlanmayan uzun bir yargı süreci başlıyor. Özellikle telif hakkı ihlallerinin önüne geçmek için iyi niyetle verilen bu yetki, bir YouTube yönergesi olarak işlemektedir. Bu yönerge ile telif hakkı ihlallerinin önüne geçilmesi hedeflenmiş olsa da hem verilen yetkinin geniş olması hem de amaç dışı kullanımı konusunda alınacak tedbirler konusunda yeterli somut kriter bulunmamakta, pek çok kanalın yayın hakkı, büyük içerik üreticilerinin insiyatifine bırakılmaktadır. Content ID sahiplerinin, kendilerine ait olmayan içeriklere hak sahipliğinde bulunmaları durumuna 'kopya dolandırcılık' veya 'aşırı talep' deniliyor.

Yönergede, ''Defalarca hatalı hak talebinde bulunan içerik sahiplerinin Content ID erişimleri devre dışı bırakılabilir ve YouTube ile iş ortaklıkları feshedilebilir.'' ifadesi kullanılarak sistemin suistimal edilmesi durumunda yapılabilecekler aktarılıyor.[3] Karşılıklı güvene dayalı olarak verilen yetkinin, suiistimal edilmesi durumunda feshedilmesi imkânı olsa da yaşanan son örneklere bakıldığında YouTube'nin bunu büyük ölçekli içerik üreticilerine uygulamadığı görülmekte.[4] Aslında YouTube'un, bu tür durumlarda ifade özgürlüğü ile telif haklarını dengeleyen bir yaklaşımı var. Fakat "adil kullanım" (fair use) diye bilinen kavramın dijital alandaki somut örneklerini daha çok, her iki alanda daha köklü bir gelenek ve ayrıntılı bir mevzuata sahip olan ülkelerde görüyoruz. YouTube'un adil kullanım ile ilgili Türkçe sayfasının tamamen ABD'deki örneklerden oluşması da bu yüzden. Bu sayfada şu ifade kullanılıyor: "Örneğin, ABD'de yorum, eleştiri, araştırma, öğretim veya haber sunma çalışmaları adil kullanım olarak kabul edilebilir. Diğer ülkelerdeyse farklı şekilde işleyen adil davranış adlı benzer bir düşünce olabilir."[5]

[3] https://support.google.com/youtube/answer/2797370#zippy=%2Ccontent-idyi-kimler-kullanabilir
[4] https://irights.info/artikel/copyfraud-und-overclaiming-was-beim-umsetzen-der-eu-urheberrechtsreform-zu-beachten-ist/29603
[5] https://journo.com.tr/telif-hakki-sansur-youtube

SİSTEMİN AMAÇ DIŞI KULLANIMI VE YOUTUBE POLİTİKALARI

Özellikle, telif hakları ve ifade özgürlüğü dengesi ile ilgili her ülkede farklı yasal düzenlemeler bulunmakta. Telif konusunda mahkemelerin veya hukuki süreçlerin dikkate alınmadan karar verilmesi, bunun online olarak rekabet halindeki yayıncıların insiyatifine bırakılması, ortaya kaotik bir sistem çıkarıyor. Sistem ile kopyalanan içeriklerin ve telif hakkı ihlallerinin hızlıca önüne geçilmesi düşünülse de bu durum hem ticari hem de siyasi gerekçelerle amaç dışı kullanımaktadır. Content ID yetkisine sahip şirket ve kurumlardan bazıları, bunu ticari amaçla suistimal edip küçük içerik üreticilerini kapatmak ile tehdit ederek gelir paylaşımına giderken, bazı ülke rejimleri de kontrolleri altındaki Content ID yetkisine sahip kurumları siyasi hedeflerinin aracı haline getirmektedir.

Telif hakları üzerinden yaşanan bu kaotik durumu 2018 yılında Avrupa Birliği Komisyonu'nun yapmak istediği yasal düzenlemeler sürecinde gündeme gelmişti. O yasadaki 13. Madde'de telif konusunda platformalar sorumlu hale getirliyor ve içerik yüklenirken bunun kontrol edilmesi isteniyordu. YouTube Ceo'su Susan Wojcicki, 2018'de yayınladığı yazısında, içerik üreten kullanıcıları uyararak bu yasanın sitenin canlılığını ve kullanıcıların seslerini dünya ile paylaşmasını tehlikeye atıldığını ifade etti. "Telif Hakları Yasa Tasarısı'nın 13'üncü maddesi, kanal sahiplerinden siz sıradan kullanıcılara kadar herkese, YouTube ve benzeri platformlara video yükleme engeli getirecek" diyen Wojcicki, gelecekte sadece bir avuç medya kuruluşu ve firmanın videolarının izlenebileceğini öne sürdü. "Bu yasa değişikliği, yaşam kalitenizi ve sesinizi tüm dünyaya duyurma imkanızı tehdit ediyor" şeklinde konuşan YouTube CEO'sunun AB yasası ile sebep olacağını söylediği durum bugün kendi sistemleri içinde bazı Content ID sahiplerinin amaç dışı yetki kullanımı ile zaten yaşanmaktaydı.[6] Tartışmalara rağmen düzenleme 2019'da kabul edildi ve iki yıl içinde AB ülkelerinde uygulanmaya başlayacak. Dolayısı ile bugün kullanılan YouTube CMS (Content Management System)'in de baştan aşağı değişmesi bekleniyor. [7]

SİSTEMİN SNASÜR AMAÇLI KULLANIMI: TRT (TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU) ÖRNEĞİ

Türkiye internet yayıncılarına sansür uygulayan ülkeler listesinde ilk sırda yer almakta. Ayrıca Sınır Tanımayan Gazeteciler'in (RSF) 2020 yılı için hazırladığ rapora göre; dünya genelinde 180 ülkenin yer aldığı basın özgürlüğü listesinde 154'üncü sırada yer alıyor.[8] Ülkede 2019 sonu itibarı ile 130 bin URL adresi, 7 bin Twitter hesabı, 40 bin tweet, 10 bin YouTube videosu ve 6 bin 200 Facebook içeriğine erişim engellendi. Ayrıca,187 Engelleme ile yetinmeyen Erdoğan rejimi sansür uygulamalarını sosyal medya platformlarının merkezine de taşıdı. Uzun bir ardan sonra ilk kez Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan (BTK), üst düzey devlet görevlilerini eleştiren 84 YouTube videosunun kaldırılması yönünde bir talep

[6] https://tubetime.de/2018/11/04/eu-parlament-und-die-urheberrechtsreform-was-steckt-wirklich-hinter-artikel-13/
[7] https://www.dw.com/tr/avrupa-birliği-tartışmalı-yeni-telif-yasasını-kabul-etti/a-48328401
[8] https://rsf.org/en/ranking

YouTube iletildi. Ocak-Haziran 2020 dönemine ait Google şeffaflık raporuna göre; YouTube, 7 videoya Türkiye'den erişimi kısıtladı. 16 video, yükleyiciler tarafından silindi. 61 video ise kaldırılmadı.[9] YouTube'den, BTK üzerinden hedeflenen sonuç alınamayınca, bu kez devreye TRT'nin platformdaki CMS hakkı sokuldu.

Türkiye'de YouTube CMS hakkına sahip olan yaklaşık 20 kuruluş var. Bunlardan biri de devlet televizyonu TRT. Bu yetkinin amacı TRT'nin kendisine ait olan içeriklerin kullanımını kontrol etmesi ve engellemesi için. Ancak 5 yıldır, TRT'ye ait olan yetki sistematik olarak siyasi amaçlar için kullanılıyor.

- CMS hakkı, sistematik olarak YouTube'da Erdoğan rejiminin beğenmediği içeriklerin kaldırılması için devreye sokuluyor. Bunu en önemli örneklerinden biri, 2019 yılında HDP'li siyasetçilerin seçim konuşmalarının TRT'nin telif bahanesi ile YouTube'dan kaldırılması oldu. 24 Haziran seçimlerinde HDP'nin cumhurbaşkanı adayı olan Selahattin Demirtaş'ın, tutuklu bulunduğu Edirne Cezaevi'nde çekilen propaganda konuşmaları Seçim Kanunu gereğince YSK'nin belirlediği 17 Haziran ve 23 Haziran tarihlerinde yayınlanmıştı. Kanunlara göre; seçim öncesi siyasi partilerin TRT üzerinden konuşma yapma imkânı var. Bu konuşmalar için TRT devlet kanalı olduğu için aracı kurum olarak görev yapıyor. Yani, bu konuşmaları çekip topluma ulaştırmakla görevli. Söz konusu konuşmalar zaten kamunun ortak kullanımına açık. Bu durumda TRT'nin yasal olarak bu görüntüler üzerinde telif hakkı iddia etmesi olanaksız. İletişim Hukukçusu Prof. Dr. Yaman Akdeniz, devlet kurumu olan TRT'nin kamu yararı olan bu görüntülerle ilgili telif ihlali başvurusunda bulunmasının doğru olmadığını belirtirken, pek çok kesim bu duruma tepki göstermişti.[10] Ancak, TRT'nin telif hakkı ile ilgisi olmayan, bu siyasi sansüre aracı olmasına rağmen, CMS hakkını kullanmaya devam etmesi, benzer pek çok sansür ve kapatmaya kapı araladı.

-TRT'nin CMS yetkisi, iktidar partisi mensuplarının haber değeri olan arşiv konuşmalarının da YouTube platformundan kaldırılması için kullanıldı. Onlardan biri de İçişleri Bakanılığı görevi yapan Süleyman Soylu'ydu. Soylu'nun bugünü siyasi yaklaşım ve açıklamalarına ters olan ve daha önce farklı yayın organlarında yaptığı konuşmalar yine TRT üzerinden telif bahanesi ile YouTube'den kaldırtıldı. Çok açık biçimde TRT, CMS yetkisini böyece suiistimal etti. Çünkü; sözkonusu videoların kaynağı TRT değildi. Bu videolar özel televizyon kanallarında ve onaların çözüm ortaklarının aracılığı ile paylaşılmıştı. Yani, bu örnekte de TRT'nin telif hakkı iddia etmesi hem Türkiye hem de uluslararası hukuk açısından imkansızdı.

[9] https://transparencyreport.google.com/government-removals/by-country/TR?country_breakdown=period:Y2020H1;country:TR&lu=country_request_explore&country_request_amount=group_by:totals;period:Y2020H1;authority:TR&country_request_explore=period:Y2020H1;authority:TR;p:2

[10] https://www.evrensel.net/haber/373538/trt-demirtas-videosunu-youtubedan-kaldirtti-telif-mi-sansur-mu

TRT'nin bu ağır suiistimallerine rağmen YouTube'den gerekli tepkiyi görmemesini yorumlayan Sosya Medya Uzmanı Yasin Kesen bu durumu şöyle özetliyor, ''TRT bu hakkı suiistimal ediyor. Tamamen Erdoğan'ın kontrolündeki TRT, Tayyip Erdoğan'ın hoşuna gitmeyen videoları, "telif hakkı bende" diyerek siliyor. Ardından üç defa telif hakkı bildirimi yaparak da kanalı kapatıyor. Ancak gerçekte silinen videolar TRT'ye ait değil. TRT bu videolar üzerinde hiçbir telif hakkı yok. Ancak Youtube'un verdiği bu ayrıcalığı suiistimal ediyor. TRT bunu 4.5 yıldır sıklıkla yapıyor. CMS hakkı suiistimal edildiğinde ve bu üç kez yapıldığında bu hak iptal edilmeli. TRT bugüne kadar bu istismarı yüzlerce kez yaptı. Youtube'un Türkiye ofisi TRT'nin CMS panelini kapatmıyor. Youtube kendi sistemini sansür için Erdoğan'a kullandırmış oluyor. Ve şimdi bu Türkiye sınırlarının dışına taştı. Dünyanın başka yerlerindeki ifade özgürlüğüne de Erdoğan, TRT üzerinden müdahale eder duruma geldi.'' [11]

-TRT'nin YouTube CMS yetkisi üzerinden sansür ve kapatma, son olarak Almanya'dan yayın yapan Boldmedya için kullanıldı. Boldmedya'nın ürettiği içerikler Erdoğan rejimi tarafından hep engellendi. İlk olarak, kanal kuruluduktan iki ay sonra Haziran-2018'de Türkiye'de erişimi yasaklandı. Ancak, bu yasağa rağmen Türkiye'deki izleyiciler, VPN üzerinden bu engeli aşarak kanalı takip etti. Hem abone sayısındaki artış hem de ürettiği içeriğin Türkiye'de etkili olması Erdoğan rejimini farklı arayışlara yöneltti. Türkiye katı sansür kurallarını sınırlarının ötesine taşıdı. TRT'nin CMS yetkisi kullanılarak kanal sansürlendi ve kapatılmaya çalışıldı.[12] TRT'nin hak iddia etmesi mümkün olmayan videolara soyal medya litertüründe ''telif atmak'' olarak geçen eylemi onlarca kez yapması ve Content ID ile videolara sansürleyip, kanalı kapatmaya kalkışması, YouTube platformunda karşı yapılan uluslararası bir sansürdü. TRT, Boldmedya'nın yaklaşık 30 videosuna kendisine ait hiçbir görüntü bulunmamasına rağmen Content ID yetkisini keyfi kullanarak telif talep etti. Bu yetkiyi, 3 defadan fazla kullanıldığı için kanal otomatik olarak askıya alındı. Yani gazeteciler, YouTube platformunda devlet sansürü ile karşı karşıya kaldı. Uluslararası Gazeteciler Derneği (IJA) Genel Sekreteri Mustafa Kılıç, Türkiye'de sansürün neredeyse kanıksandığını, ancak Boldmeya'ya yapılan sansürle durumun artık daha ciddi olduğunu açıkladı. Kılıç, ''Erdoğan ilk kez Avrupa'dan yayın yapan bir Youtube kanalını kapatmış oldu. Erdoğan'ın uzun kollarının farklı faaliyetlerinin Avrupa'da özellikle de Almanya'da olduğu zaten biliniyor. Ancak artık Erdoğan'ın Almanya'dan yayın yapan bir Youtube haber kanalını da kapattırabildiğini gördük. Bunun Deutche Welle'nin Türkçe yayın yapan Youtube kanalını kapattırmasından farkı yok. Dernek üyelerimiz Türkiye'de ifade özgürlüğü yok edilmiş gazeteciler. Şimdi Almanya'da da ifade özgürlüğümüzün yok edildiğini görmek çok korkutucu." ifadeleri ile sansürün geldiği boyuta dikkat çekti.

[11] https://www.boldmedya.com/2021/01/01/bitmedi-youtube-turkiye-ofisi-recep-tayyip-erdogan-ile-calisiyor/
[12] https://reclaimthenet.org/turkish-government-reportedly-responsible-for-removal-of-german-youtube-channel/

-Almanya'da yayın yapan MCTV de 2016 yılından beri TRT'nin CMS yetkisini kötüye kullanımı sebebiyle sansüre maruz kalıyor. TRT illegal telif ihtarları ile MCTV YouTube kanalını üç defa kapattırdı, itiraz mekanizmaları kullanılarak kanal hep geri açtırıldı. Ancak, yayıncılar bu süreçte hem maddi olarak ağır hak kayıpları yaşadı hem de içeriklerini uzun süre paylaşamadı. TRT, daha da ileri giderek MCTV'ye program yapan Harun Tokak'ın kişisel YouTube hesabını iki kez kapattı. Ancak program Danimarka'da üretiliyor ve içerik tamamen orijinaldi. Yani TRT yalandan bile olsa gerekçeleri ortaya koymuyor, Content ID hakkını sansür ve muhalif yayınları susturma aracı olarak kullanmaya devam ediyordu.

-Sadece TRT'nin CMS yetkisi değil, ayrıca bu yetkiye sahip diğer kuruluşlarında Content ID kullanılarak, YouTube'da gazetecilere sansür uygulanmakta. Bunun en dikkat çeken örneklerinden biri 2020 yılı Şubat ayında yaşandı. YouTube'dan yayın yapan Babıali TV kanalının programcısı Mustafa Hoş, bir canlı yayın sırasında Yalova Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nden Ebubekir Sifil'in, "işi gereği çok gezen bir adamın birden fazla eşe sahip olabileceğini" söylediği videoyu ekrana getirdi. YouTube bunun üzerine Babıali TV'ye, telif haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle 15 gün süreyle canlı yayın durdurma cezası verdi. Aslında ihlal edilen bir telif hakkı sözkonusu değildi. Eleştirel yayıncılığın önünün kesilmesi için telif bahanesi ile yayın durduruluyordu. Bu duruma tepki gösteren Gazeteci Hoş, ''Eğer ben bu yayını televizyonda yapmış olsaydım ceza almazdım. Ancak sosyal medyada olduğu için sansür uygulattı. Ben gazeteciyim, o akademisyenin ürettiği bir içeriği alıp kullanmadım. Onların yaptığı şey telif hakkını korumak değil, sansür uygulamak. Telif haklarını kendilerine yönelik eleştirileri durdurmak için kullanıyorlar. Kendileri manuel bir tarama yapıyor, lehlerinde olan konuşmalara bir işlem yapmıyorlar. Aleyhlerinde olan konuşmalara telif hakkı denilerek sansür uygulatıyorlar. Ben o yayında o hocanın eserini kullanmadım, sadece kamuya açık bir yerde yaptığı konuşmasını yayınladım.''[13]

[13] https://journo.com.tr/telif-hakki-sansur-youtube

Sonuç

Sosyal medya platformaları, artık içerik üreticileri açısından özellikle ifade hürriyet ve haber alma hakkı için vazgeçilmez bir konuma sahipler. Demokrasi, hukuk ve özgürlükler adına kritik öneme sahip bu platformların sadece ticari kaygılar ve rekabet odaklı ele alınması telefi edilemez sonuçlara sebep olur. YouTube gibi platformlara içerik üreten yayıncılar medya özgürlüğü açısından önemli tehditlerle karşı karşıya. Raporda anlatmaya çalıştığımız örneklerde olduğu gibi anti-demokratik bir rejim kontrolü altındaki bir kurumun platformadan aldığı yetkiyi suiistimal ederek istemediği yayınları ortadan kaldırabilmektedir. Bu tehdit sadece o yayıncılara değil, dünya basın özgürlüğüne de bir saldırıdır. Görünen o ki; platformların bu konuda henüz yeterli bir savunma mekanizması veya duyarlılığı bulunmamaktadır. Telif ve ifade hürriyeti dengesinde yeterli bir düzenleme ortada yoktur. Telif hakkı bahanesi ile ifade hürriyeti aylar hatta senelerce askıya alınabilmektedir. Üstelik bu telif hakkı iddiası gerçek olmasa bile. Bu durum YouTube gibi özgürlük vaadinde olan iletişim platformlarını dikta rejimlerinin kullanımına açık hale getirmektedir.

Türkiye örneğinden hareketle bakıldığında YouTube'nin acilen Content ID yetkisini açık açık suiistimal edip, sansür mekanizmasına dönüştüren TRT'ye yönergesindeki fesih yaptırımını uygulaması gerekiyor. TRT'nin büyük içerik üreticisi olduğu dikkate alındığında bunun zor olduğu düşünülenbilir. Ancak, TRT üzerinden Erdoğan rejiminin YouTube'nin hukukunu hiçe sayarak verdiği zarar, TRT içeriklerinin platforma kazandırdığından kat kat fazlası. Türkiye'de erişim engeline pek çok kez uğrayan YouTube'un, sansüre boyun eğmesi ve bağımsız gazetecilerin ürettiği içerikleri hukuk dışı saldırılara kurban etmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Eğer bu konuda gerekli düzenlemeler yapılmazsa platform özgürlükçü ve eşitlikçi algısını kaybederek pek çok içerik üreticisi tarafından terk edilecektir.

INTERNATIONAL Journalists
INTERNATIONAL JOURNALISTS ASSOCIATION

Adres: Poststrasse 2-4, 60329 Frankfurt am Main

Telefon: +49 069 84846306

WhatsApp: +49 179 1385035

E-Mail: contact@internationaljournalists.org

Web: http://internationaljournalists.org/tr/